

PCB gir økt risiko for bukfedme

FEDME: Fett som legger seg i buken er betydelig farligere for helsen enn fett som legger seg andre steder på kroppen. Tidligere er bukfett koblet til økt risiko for diabetes og høyt blodtrykk. Nå har forskere ved Universitetet i Uppsala funnet en at høye nivåer av miljøgiften PCB er forbundet med høy andel fett i buken. Studien er publisert i siste utgave av tidskriftet *Obesity*.

Hasj, trygd og fengsel

KRIMINALITET: Hasjbruk øker risikoen for at brukerne senere i livet ender opp som trygdemottaker eller som fengselsinnsatt. Det slår Willy Pedersen, sosiolog ved UiO, fast. – Vi så at det sannsynlig at en brukte cannabis da år ville få en seg i løpet av de årene, enn at en hadde røyket sa Pedersen på ranse i Oslo i mai, forskning.no. også samvariasjon bruke hasj ukentlig og – Den risikoen var faktisk ekstremt mye høyere for cannabisbrukerne enn for de som ikke bruker hasj, sa Pedersen.

Rikere og gjerrigere verden

FATTIGDOM: Mulighetene til å avskaffe den ekstreme fattigdommen i verden er dobbelt så store i dag som for 30 år siden. Men i samme periode har også verdens gjerrighet økt dramatisk, mener Kalle Moene, professor i økonomi ved UiO. Sammen med Jo Thori Lind har han beregnet en årlig gnierindeks for alle utviklingsland og for hele verden fra 1975 til 2010. – Alt i alt har graden av gjerrighet økt dramatisk. I 1975 kunne den ekstreme fattigdommen i verden avskaffes med en skatt på omkring fem prosent på de rikes inntekt. I dag kan fattigdommen avskaffes med en skattesats på godt under to prosent, sier Moene til forskningstidsskriftet *Apollon*.

ny viten

tips oss om saker som kan passe inn på ny viten-siden: nyhet@bt.no

Vil overvåke CO₂ i havet fra Bergen

Om ikke lenge kan de ulike landenes utslipp av CO₂ bli målt med stor vitenskapelig sikkerhet. Bjerknessenteret i Bergen er sentral i arbeidet.

KRISTER CLAUSEN HOAAS
krister.hoas@bt.no

Hvor stort er Frankrikes utslipp av klimagasser? Tysklands, Norges, Sveriges eller Storbritannias? Viktige spørsmål som krever pålitelige svar.

– Det er viktig fordi vi kan etterprøve om internasjonale utslippsavtaler overholdes. Land som bryter avtaler eller utslippsmål kan stilles til ansvar, sier professor Philippe Ciais ved CEA atomenergi byrået i Frankrike og leder for ICOS-nettverket (Integrated Carbon Observation System), et europeisk forsker-nettverk som jobber frem et program for overvåking av utslipp av klimagasser i atmosfære, land og hav.

I Bergen

Målet for ICOS er å bygge opp et nettverk av målestasjoner hovedsakelig i Europa, som med stor grad av vitenskapelig sikkerhet, kan tallfeste hvor mye CO₂ som beveger seg mellom luft, hav og land. Målet på sikt vil være å tallfeste hvor mye drivhusgasser de forskjellige landene slipper ut.

Denne uken var Philippe Ciais på konferanse i Bergen for nett-opp ICOS-nettverket. Nettverket er finansiert av det europeiske forskningsrådet, og er fortsatt i en oppbyggingsfase.

– I øyeblikket er nettverket i sterk utvikling. ICOS deltar det nå ca. 17 nasjoner og nettverket er nå blitt meget avansert, sier Philippe Ciais.

Økt utslipp, lavere opptak

Overvåkingen av CO₂ skal gjøres til havs, over landjorden og i atmosfæren. Tallene som allere-

MÅLESTASJON: Det er allerede plassert ut 25 målestasjoner som denne til havs. Målet er å komme opp i 60. De skal sende informasjon om mengden CO₂ i havet. På den måten måles både utslippsmengder og hvor mye som tas opp av havet.

FOTO: HAVFORSKNINGSINSTITUTTET/UIB/BJERKNESSENTERET

de er kommet inn, gir dessverre liten grunn til optimisme.

– Det vi allerede ser, er at både i havet og i atmosfæren tas det opp mindre CO₂ enn tidligere. Det betyr at drivhuseffekten øker raskere enn tidligere antatt, sier Truls Johannessen, professor ved Bjerknessenteret.

Samtidig viser tallene at kli-

magassutslippene øker fortere enn FNs klimapanelts anslag. Ikke minst har utslippene skutt fart etter en liten nedgang i forbindelse med finanskrisen.

Drivhuseffekten øker raskere enn tidligere antatt

TRULS JOHANNESSEN,
PROFESSOR VED BJERKNESSENTERET

Utviklingen gjør ICOS-målingene ekstra viktige, fordi de vil redusere usikkerheten rundt tallene kraftig og forhåpentlig

realitetsorientere den politiske debatten i større grad, håper forskerne.

Grenseløse hav

Det er særlig i forbindelse med målingene til havs at Bjerknessenteret vil få en viktig rolle. Det skal etableres et marint senter i ICOS der forskningsmiljøet i Bergen kan bli sentralt.

I utgangspunktet skal ansvaret for målingene av CO₂-opptak i havet fordeles mellom Norge, Spania og Storbritannia. I Ber-

gen jobbes det for å få hovedkontoret for havmålingene til Bjerknessenteret.

– Alle land kan ta ansvar for målingene over sitt territorium. Havet er uten de samme grenser. Det er naturlig at et land som Norge, med sine marine tradisjoner, tar ansvar her, sier Truls Johannessen.